

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Xabier Harregi Agirrezabala

*Oiartzun
Gipuzkoa (1932)*

Aurkibidea



Biografia



Ama Lazkaokoa eta aita Hazparnekoa zituen Xabierrek. Oiartzunen ezagutu zuten elkar eta bertan ezkondu ziren. Gaztea zen oraindik gerran aita eraman zutenean. Amak ezin sei seme-alabak mantendu, eta familiakoen artean banatu zituen, aita erbestetik etorri eta berriro elkartu ziren arte. Xabierrek hasieran ez zuen gustukoa barberu ofizioa, baina aitak bere lanbidea jarraitzea nahi zuen, eta behartuta sentitu zen. Ez dauka damurik, azkeneko urteak oso gustura egin baitzituen; bezeroen artean, gainera, lagun asko zituen. Herritar askoren kudeaketa eta diru kontuak eramaten lagundu du; izan ere, ez zuen eskola asko eduki baina beti izan du ikasteko gogoia, eta halaxe ikasi du: zaletasunak eta esperientziak lagunduta. Arantza txiki bat ere badauka Xabierrek: gazteei jakinarazi nahi die euskaldunak bere eskubideen alde borrokatu behar izan duela ez gaur egun bakarrik, aspalditik baizik.

Zintak

OIA-079

- **Proiektua:** Oiartzuarren baitan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lardi, Ane
- **Data:** 2008-02-05
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Lardi, Ane

OIA-080

- **Proiektua:** Oiartzuarren baitan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lardi, Ane
- **Data:** 2008-02-05
- **Iraupena:** 54 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Lardi, Ane

OIA-081

- **Proiektua:** Oiartzuarren baitan

- **Elkarrizketatzailea(k):** Lardi, Ane
- **Data:** 2008-02-05
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Lardi, Ane

Pasarteak

1. Zamateta etxea

- **Erref:** OIA-079/002
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:01:09. **Bukatu:** 00:02:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

<p>Zamateta etxeak ukuiluak zituen. Behean, beren etxea eta bizartegia zeuden. Gero farmazia, denda, aurrezki kutxa, iturgintza... Etxearen kontra aska zegoen; behiak izaten ziren plazan eta beren gisara joaten ziren ura edatera.</p>

2. Gurasoak kanpokoak

- **Erref:** OIA-079/005
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:03:45. **Bukatu:** 00:07:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ama Lazkaoko Imaz baserrikoa zuen Xabierrek. Izeba Oiartzunera ezkondua zuen, eta harengana etorri zen. Aita, berriz, Bergaratik etorri zen eta Joxe 'Barbero'rekin hasi zen lanean. Gerran, aita Frantziara desterratu zuten eta ama sei seme-alabarekin gelditu zen. Xabier Lazkaora joan zen, amaren baserrira. Zirripili-zarrapala.

3. Barberua

- **Erref:** OIA-079/007
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:07:31. **Bukatu:** 00:11:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Lazkaon hiru urte egin zituen, amaren baserrian. Handik etorri eta bizartegian hasi zen aitarekin; jubilatuta arte aritu da bertan. Gaztetan ez zitzaion gustatzen lanbidea, baina aitak berarekin nahi zuen. Azkeneko urteak gustura egin ditu, ordea. Jendearekin oso gustura egon da.

4. Mendizalea

- **Erref:** OIA-079/009
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:12:08. **Bukatu:** 00:15:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Oso mendizalea da Xabier. Gaztetan oso lotua zegoen bizartegiarekin, igandeetan ere irekita izaten baitzuten. Lehen, igandeetan irekitzen ziren dendak, baina gero aldatu egin zen. Igandeetan ixten hasi zirenean eduki zuen denbora mendira joateko. Zirriki-zarraka.

5. Perretxikuak

- **Erref:** OIA-079/011
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:16:10. **Bukatu:** 00:18:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Perretxikuzalea ere bada Xabier. Lartaunen antolatu izan dituzte perretxiku lehiaketak. Betiko perretxikuak biltzen ditu. Izenak. Mendizalea: oporretara joaten zirenean ere beti mendi aldera joaten ziren.

6. Mendiak, garbiago

- **Erref:** OIA-079/012
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:18:55. **Bukatu:** 00:19:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

Mendi garbiak ziren lehen. Dena iratzelekua zen; orain, otea. Mendiak asko jantzi dira zuhaitzekin. Zenbat lan egiten zuten baserritarrek.

7. Bideak garbi

- **Erref:** OIA-079/014
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:19:45. **Bukatu:** 00:22:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Herri bideak ongi ezagutzen ditu Xabierrek. Asko galdu egin dira. Zakarrak hartu ditu. Lehen garbi zeuden, denak oinez ibiltzen baitziren. Gerra denboran Berinberrira joan ziren, eta gogoan du hango mutilak oinez joaten zirela eskolara. Kalera erosketak egitera astoekin etortzen ziren. San Juan kalean astelehenero izaten zen feria.

8. Igandeetan: meza eta enkarguak

- **Erref:** OIA-079/015
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:22:25. **Bukatu:** 00:23:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Igandeetan, dendak eta tabernak irekita egoten ziren. Baserritarrek orduan etortzen ziren kalera, goizeko 6etako mezara, eta orduan aprobetxatzen zuten enkarguak egiteko. Goizeko 6etako mezan ez zen orratzik sartzeko tokirik ere izaten. Txikiertitak eta Gurutzetik kamioietan etortzen zen jendea.

9. Elizaren eragina

- **Erref:** OIA-079/016
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:23:54. **Bukatu:** 00:25:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Lehen, lagunekin elkartzeko aukera ere mezatan izaten zen. Ez zegoen telefonorik orain bezala. Elizak markatzen zuen egutegia. Urtean behin jauna hartzeko obligazioa zegoen; txartela ematen zuten kontrolatzeko.

10. Telefono zerbitzua

- **Erref:** OIA-079/018
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:26:20. **Bukatu:** 00:28:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

<p>Xabierren etxean, bizartegiaz gain telefonoa ere eduki zuten: 25 urte egin zuten lokutorio zerbitzua ematen. Telefono zerbitzua Diputazioak zeukan, eta Xabierren osaba bat bertako zuzendaria zen. Hark animatu zuen familia telefonoa jartzera, herrian behar handia zegoela eta. Baserrietan ez zen inon telefonorik. Basarri bertsolariak telegrama bidez abisatzen zien Uztapide eta Mitxelenari zein bertso-saio zituzten.</p>

11. Lokutorioa, gainezka

- **Erref:** OIA-079/019
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:28:47. **Bukatu:** 00:31:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Kabina bat zeukaten etxean. Jendeari deitzen lagundu behar izaten zioten. Etorkinek asko erabiltzen zuten beren urrutiko senideekin hitz egiteko. Konferentzia eskatu behar zenez, igual bi ordu zain egon behar zen. Hantxe izaten zuten etxea jendez beteta. Gero Telefonikak hartu zuen zerbitzua eta gero eta etxe gehiagotan hasi ziren telefonoa jartzen, eta kendu egin zuten lokutorioa.

12. Telegramak

- **Erref:** OIA-079/021
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:32:17. **Bukatu:** 00:35:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

<p>Udaleko telegramak beraiei iristen zitzaizkien. Gobernadoreak urtero bidaltzen zuen abisua inauteriak ezin zirela ospatu esateko. Enpresentzako telegramak ere beraiek jasotzen zituzten. Atzerritarrez etortzen ziren eta deletreatuta jasotzen zuten mezua. Nomenklatura guztia gogoan dauka. Euskaraz ere dena deletreatuta. Dolumin pila bat izaten ziren eta haiekin ere abisuak egin behar ziren etxez etxe.</p>

13. Ur-kontagailu gutxi

- **Erref:** OIA-079/022
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 00:35:33. **Bukatu:** 00:39:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Udaletxean ere aritzen zen lanean, baina ordu batzuetan bakarrik, aitik bizartegian nahi zuen eta. Dionisio sakristauak begiratzen zituen ur-kontagailuak. Hark utzi zuenean, Xabier hasi zen. Auzo askotan ez zegoen urrik, eta, hasieran, lan gutxi zen, baina urteekin, kontagailu gehiago jarri zituzten, eta horrek lan gehiago ematen zion.

14. Udaletxeko lan baldintzak

- **Erref:** OIA-079/023
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:39:17. **Bukatu:** 00:41:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Ur-kontagailu gehiago jartzen hasi zirenean, lana pilatu zitzaion, eta, bizartegian ere jarraitu nahi zuenez, beste bati eskaini zion lana. Udalarentzat aritu zenean, ez zuten udal langile gisa eduki, eta lan baldintza eskasekin ibili zen. Garai hartan horrela egiten ziren gauza asko. Ezto.

15. Maizter izatetik, jabe izatera

- **Erref:** OIA-079/027
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:48:14. **Bukatu:** 00:50:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Zabalatar bizkondea Oiartzungo baserri eta lur askoren jabea zen. Senide baten senarra zorpetu egin zen, eta, hura kartzelara eraman aurretik, euren ondasuna saltzen hasi ziren. Orain dela 20 bat urteko gertaera horrek oiartzuar askoren egoera aldatu zuen. Izan ere, baserritar asko maizter izatetik jabe izatera pasatu zen.

16. Etxebizitzaren merkatua

- **Erref:** OIA-079/029
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:57:41. **Bukatu:** 00:58:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Xabier urte askoan aritu da kontratisten diru-kontuak egiten. Hori dela eta, oso ongi ezagutzen du etxebizitzaren merkatua. Gaur egun gaina jo du etxebizitzaren salmentak eta zergatik izan den azaldu digu.

17. Eraikuntzaren krisia

- **Erref:** OIA-079/031
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 01:00:07. **Bukatu:** 01:02:27

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Kontratistak pobreen kontura aberastu direla dio Xabierrek. Asko eraiki da, eta, azkenean, lehertu egin da: baina ez Gobernuak neurriak hartu dituelako, baizik eta merkatuak berak goia jo duelako. Bankuetako interesak igo direnean igarri da.

18. Lehen, gehienak maizter

- **Erref:** OIA-080/002
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:03:20. **Bukatu:** 00:04:45

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Etorkin pila etortzen hasi zenean, etxe berean familia bat baino gehiago jarri zen bizitzen, "derecho cocina" deitzen zen moduan. Hau da, denak sukaldea konpartituz. Learren eta Bordaxarren jende pila jarri zen horrela bizitzen. Dirua aurreztu zutenean, etxeak erosten hasi ziren. Euskaldunak ere, haietatik ikasita, orduantxe hasi ziren maizter izatetik etxe jabe izatera pasatzen.

19. Zabalatar bizkondeak

- **Erref:** OIA-080/004
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:07:50. **Bukatu:** 00:10:10

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Oiartzunen etxe eta lur asko zituzten Zabalatar bizkondeek, orain dela hogeit bat urte gehientsuena saldu bazuten ere. Beraiek esaten zuten urteak egunak hainbeste sukalde zituztela Euskal Herrian. Ordizia ingurukoak zituzten aurrekoak. Haiek joan ziren Ameriketara eta handik ekarritako diruarekin hasi ziren ondasunak biltzen. Ama Zuaznabarkoa zuten, oiartzuarra.

20. Maizterren urteko errenta

- **Erref:** OIA-080/006
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:14:40. **Bukatu:** 00:15:50

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Zabalatar bizkondaren administratzailea urtero etortzen zen Kaxkaxuri

tabernara baserritar maizterren errenta kobratzera. Maizterrek, errentaz gain, oilasko, kapoi eta etxeko onena eman behar izaten zioten jabeari. Jabeak, trukean, bakailaoa: garai hartan 'el jamon de los pobres' deitzen zena.

21. Kaleko dendak: San Juan, plaza eta Aialde kalekoak

- **Erref:** OIA-080/007
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:15:50. **Bukatu:** 00:17:50

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:

Oiartzunen, biztanle gutxiago bazen ere, orain baino denda gehiago zeuden. Oiartzungo kalean, etxe bakoitzeko komertzioren bat zegoen ia. Iturgintza, garajea, janari-dendak, oihal-dendak, txokolategia, ardandegia, sagardotegia, tabernak... Denda bakoitzak etxearen, jabearen edo ofizioaren izena hartzen zuen. Baraibarrene, Antonene, Xapaterone, Petrine, Exkerrene, Tomaxene...

22. Kaleko dendak: plaza eta Mendiburu kalekoak

- **Erref:** OIA-080/009
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:18:50. **Bukatu:** 00:21:40

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:

Xabalen taberna zegoen: Fonda. Eta behean, sagardotegia. Botikariak denetik zuen. Mendiburu kalean: dendak, aroztegia, harategiak, arrandegia, tabernak, zapateroa...

23. Kaleko dendak: plaza eta Bekoplaza

- **Erref:** OIA-080/010
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:21:40. **Bukatu:** 00:24:30

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:

Udaletxearen inguruan: bizartegiak, farmazia, 'Caja de Ahorros Provincial'... Bekoplazako komertzioak eta etxeak: aroztegia, Sorondonea, Posta...

24. Bizitza handiko plaza

- **Erref:** OIA-080/012
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:25:00. **Bukatu:** 00:26:40

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Plazak bizitza handia zuen. Garai hartan, auzoetan bazeuden dendak, baina gremio gehienak Oiartzungo kalean zeuden. Posta banatzeko herritar bat nahikoa zen: Agapito aritzen zen, eta, haren ondoren, sakristaua. Gero jarri zuten bulegoa. 'Caja de Ahorros' udaletxe azpian zegoen.

25. Militarren presentzia

- **Erref:** OIA-080/014
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:30:20

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak

Laburpena:

Xabier ttikia zen garai hartan, baina gogoan du gerra eta ondorena: kale bete soldadu egoten zen. 'Trabajadore' pila bat zeuden; 'trabajadoreak' deitzen zieten, baina gerrako presoak ziren. Desfileak egiten zituzten militarrek. Gerran bertan, tropa nazionalak estatuko hiri bat hartzen zuen bakoitzean, mitina izaten zen plazan, eta herritarrak derrigortuta zeuden bertara joatera.

26. Aita, kartzelan

- **Erref:** OIA-080/015
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:30:20. **Bukatu:** 00:34:10

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Gerran aita atxilotu zuten. Iruñeko San Cristobal espetxean hiru urte egin zituen. Aurretik Frantziako gerratik ihes egina zen eta ez zeukan paperik. Hori zela eta, desterratu egin zuten. Frantziara joan zen. Ordurako, II. Mundu Gerra hasia zen, eta kartzelan egin zituen beste hiru urte. Zigorra bete ondoren, bere egoera legeztatzea lortu zuen eta Oiartzunera itzuli zen, familiarengana.</p>

27. Gosea

- **Erref:** OIA-080/016
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:34:10. **Bukatu:** 00:37:00

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aita kartzelan zegoen bitartean, amak gorriak pasatu zituen sei seme-alabak

mantentzeko. 'Auxilio Socialen' jaten ematen zuten, baina ez zen nahikoa. Senideak familiakoen etxeetara banatu ziren. Orduan joan zen Lazkaora, amaren baserrira. Errazionamenduko kartilak. Baserritarrek uzta entregatu behar izaten zuten. Ilarak egin behar izaten ziren dendetan, eta ia ezer ez lortzeko.

28. Gerran eramanak

- **Erref:** OIA-080/017
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:38:50

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Aita Bordelen zen kartzelan. San Cristobalen zegoela, ez zuten komunikaziorik. Oiartzuar asko eraman zituzten. Batzuk hil egin zituzten. Gaur egun, biktima batzuk errekonozituta daude; baina beste batzuk, ez.

29. Karlista edo nazionalista

- **Erref:** OIA-080/018
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:38:50. **Bukatu:** 00:40:20

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak

Laburpena:

Garai hartan ez daki zein alderdi izango ziren, baina orduan denak karlistak edo nazionalistak ziren. Ezer egin ez zuen jendea atxilotu zuten gerran. Oraingo gazteak gauzak ongi jakin gabe aritzen dira kritikatzeko.

30. Batzokiak kendu

- **Erref:** OIA-080/019
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:40:20. **Bukatu:** 00:42:40

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

Laburpena:

Gerraren aurretik, baziren batzokiak. Gerraren ondoren, frankismoak bereganatu zituen. "Zirkulu" bezala ezagutzen zen etxea, esaterako, gerra aurretik batzokia zen. Gero, frankistek hartu zuten, eta *Carlista* deitu zioten -handik hartu zuen izena-. Gero, *Frente de Juventudes* izan zen, eta, ondoren, *Acciølica*. Pikabene jauregian, dotrina ematen zen. Gerra garaian, tropak egon ziren eta bertako jabeak alde egin behar izan zuen.

31. Oiartzun, udaran jauntxoak beteta

- **Erref:** OIA-080/020
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:42:40. **Bukatu:** 00:44:30

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Jauntxo askok pasatzen zuten udara Oiartzunen. Batzuk bertakoak ziren: Pikabenekoak eta Arizmendikoak, esaterako. Beste asko, kanpokoak: militarrek eta tituludun jendea: Marqués del Norte, Marta Figuerola, Marqués de San Damián, Conde de Villapadierna...

32. Aberatsak, Oiartzunera

- **Erref:** OIA-080/022
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:44:55. **Bukatu:** 00:45:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Oiartzunera udara pasatzera etortzen zen jende aberatsa: Beldarraindarrak, Madrilgo Lasatarrak...

33. Aberatsak ere gerratik ihesi

- **Erref:** OIA-080/024
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:45:45. **Bukatu:** 00:47:35

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Oiartzungo jauntxoak: Egiatarrak, Indianoko alemanak, Beldarraindarrak... Gerra garaian, askok alde egin zuten eta gero pixkanaka itzuli ziren.

34. Lartaun: kultur elkarte baina gehiago

- **Erref:** OIA-080/025
- **Iraupena:** 0:03:45. **Hasi:** 00:47:35. **Bukatu:** 00:51:20

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Gerraren ondoren, baina oraindik ere Francoren diktaduran, Lartaun elkarte sortu zen Oiartzunen. Kultur elkarte bezala sortu zen, baina herriko gizarte gaietan eta politika aldetan ere lan handia egin zuen. Besteak beste, Oiartzunen egin nahi zen fundizio lantegi handi baten proiektua atzera botatzea lortu zuen. Udaletxean eta Diputazioan ordezkaritza lortu zuten, baina kideetako batzuk kartzelan egon ziren.

35. Lartaun, elkarte erreferentea

- **Erref:** OIA-080/026
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:51:20. **Bukatu:** 00:54:01

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Lartaunek, garai batean, mila bazkidetik gora izan zituen. Herrigintzan erreferentea zen herrian. Zinema egiteko proiektua ere izan zuten, baina udaleko eskuineko ordezkari bat aurka jarri zen eta ez zuten lortu.

36. Diktadurari erresistentzia

- **Erref:** OIA-081/002
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:02:40. **Bukatu:** 00:03:05

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Oraindik diktadurapean zirela, Jose Antonio Agirreren 'De Gernika a Nueva York pasando por Berlin' liburu kargamentu bat pasatu zen Hendaiaetik hegialdera.

37. Ikurrina galarazita

- **Erref:** OIA-081/004
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:05:50. **Bukatu:** 00:07:00

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Behin, autobusetik ikurrinak botatzen aritu ziren, Erreteriatik Oiartzunera bitartean. Botijo-saltzaile batek bildu eta botijoak ikurrinekin apaindu zituen. Atxilotu egin zuten botijo-saltzailea.

38. Aberri Eguna eta Manzanas jauna

- **Erref:** OIA-081/005
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:07:00. **Bukatu:** 00:09:30

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Bergaran Aberri Eguna zegoen deituta, baina garai hartan galarazita zegoen. Xabier-eta joan ziren, baina guardia zibil eta polizia betea zegoen ingurua eta atxilotu egin zuten. Handik egun batzuetara, Irungo komandantziatik deitu zion Manzanasek.

39. Beste aldera ihes

- **Erref:** OIA-081/007

- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:10:30. **Bukatu:** 00:11:15

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Bizkaitar batzuei muga pasatzen lagundu zien. Haietako bat aita izan berria zen eta negar batean ibili zen mendiz mendi. Grebetan-eta ibilitako jendea zen.

40. Urte askotako borroka

- **Erref:** OIA-081/009
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:15:20. **Bukatu:** 00:17:00

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Xabierren aurrekoek aldaketak ikusteko esperantza zuten. Gaur egungo eskubideak ikusiz gero, ez liratekeela mugituko uste du Xabierrek. Orduan ez zen amestu ere egiten hainbestera iritsiko zenik.

41. Kudeatzaile eta kontu-hartzaile

- **Erref:** OIA-081/011
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:17:50. **Bukatu:** 00:19:40

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Bizartegiko lanaz gain, Xabier urte askoan aritu izan da hainbat oiartzuarren diru-kontuak eta gestioak egiten. Bi igeltserorekin hasi zen, eta, pixkanaka, gero eta jende gehiago hasi zitzaion zerbitzua eskatzen. Lana pilatu zitzaion. Lehen kontu guztiak eskuz egin behar ziren. Kalkulagailuak bazeuden, baina motelak ziren eta ez oso seguruak.

42. Arian ikasia

- **Erref:** OIA-081/013
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:32:30. **Bukatu:** 00:33:40

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Gestio eta diru-kontuak egin dizkio herritar askori, baina ez berez eskola asko zuelako. 14 urte arteko eskola izan zuen, baina beti izan du zaletasuna leitzeko eta informatzeko, eta asko praktikatuz ikasi du. Bizartegiaz gain, beste lan mota asko egitea tokatu zitzaion gaztetatik. "Indakun damuik ez dut izaten".

43. Aldaketak

- **Erref:** OIA-081/016
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:37:10. **Bukatu:** 00:39:10

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Miseria zer den ezagutu dute: baserriak ez urik, ez argirik eta ez biderik gabe. Erditzeak etxean. Familia galantak: ume zaharrena gazteak zaintzen. Gaurko gazteak ez du ikasi eskuetan daukana baloratzen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-08-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com